

DE SCHAT DIE NIET AFNEEMT.

„Het klinkt echt.... tingeltangel,” vond Nora.

Ze zaten, in den stillen na-avond, in het voorgalerijtje van haar paviljoentje, dat later, achter de tjemaras terzijde van het oude hoofdgebouw, was bijgebouwd.

Dolores, het donkere West-Indische vriendinnetje, dat zoo graag haar gezelschap zocht, had weer zitten vertellen van haar verre vaderland. Het rood-overkapte schemerlichtje naast haar easy-chair, had Nora liggen luisteren hoe Dolores, zichzelf begeleidend met haar banjo, dat vreemde negerliedje had gezongen:

„We granman na wi bigi lobi
Moro boen man no de na kondre
he.... he.... he....
We granman he he he.....
Boen granman he he he.....”

„Ja, het is ook negermuziek,” lachte Do-

lores met haar schitterend witte tanden in het olijfachtig, ovaal gezichtje. „Als ik het zing hoor ik ze het dreunen en zie ik ze dansen. Ik was nog heel klein toen ze het deden. Het was op het grasperk voor het Gouvernementshuis in Paramaribo. Ze zongen het voor den Gouverneur die er toen was en met wien de negers zooveel ophadden, omdat hij zoo goed voor hen was. Ik hoor nog hoe ze hun geweren afschoten en ik zie nog hun vrouwen dansen. Nog heel klein was ik, maar het is mij altijd bijgebleven. Hij is nu al lang dood, die Gouverneur.... Pa zei, dat hij nu in den hemel is,” liet ze er zacht op volgen.

Nora keek haar even stil aan. Er was een pauze even.

Eigenaardig kind was ze toch, die Dolores. Een klein jaar geleden nu was ze hier op Batavia gekomen, met een Amerikaansche boot. Alleen, onbegeleid had ze de reis gemaakt en was nu in huis bij een verre nicht,

de eenigste bloedverwante hier. Een beetje een mysterie was het eigenlijk, haar afkomst en waarom ze nu hier was.

Er was een Papa die altijd reisde en die gewild had, dat ze hierheen zou gaan. En dan was er een verhaal van een plantage en van een Hernhutterschool in Paramaribo. Altijd als ze maar even kon, praatte ze over Suriname. En Nora was een dankbare toehoorder. Ze wist het zelf niet waarom, maar ze had zich, van de eerste kennismaking af, voor dit ietwat vreemde kind geïnteresseerd. En ze liet haar vertellen van haar tochten te paard door de eindeloze savannahs. Van het dagenlang varen op een gloeiende stoombarkas op de Marowyne. Van het wonder mengelmoesje van talen en bevolking daar in de West. En ze vermaakte Nora met haar koddig Neger-Engelsch.

„Hoe kom je toch aan dien mooien filmnaam.... Dolores?“ vroeg ze haar eens. Toen had ze heel verwonderd gekeken.... „Dat is een heel gewone Spaansche naam.. hoor je heel dikwijls.. er is niets filmachtigs aan,“ vond ze.

Vreemd.... over een moeder sprak ze nooit. Er waren twee namen, die blijkbaar voor haar het begrip moeder vervingen. De een was „Nan“.. dat was een bejaarde Negerin, die nu bij goede vrienden in de Steenbakkerijstraat in Paramaribo was. En de ander was „Manuel“, een neger.... een plantageneger. Die twee hadden haar altijd verzorgd. En dan waren er de Moravische Broeders. Maar over een moeder was niets uit haar te krijgen.

Toch had ze ook nog wel andere herinneringen. Herinneringen aan Holland. Aan den Haag. Want ze was, was haar opvoeding, een poosje naar Holland geweest. En daarmee was het groote contact gekomen tusschen haar en Nora. Bij het eerste noemen van dien Duinordstraatnaam, waar haar huis was geweest, toen was er ineens iets dat van hen beiden was. Toen was het alsof ze elkaar al jaren kenden.

„Vond je den Haag niet ideaal?“ vroeg Nora.... zelf opgetogen in eigen herinneringen aan haar vijfjarig verblijf in Holland.. en dat juist in den tijd dat de jonge vrouw in haar was ontwaakt. Ze had met volle teugen meegeleefd het Haagsche leventje van uitgaand jong meisje. Van concert en theater en bios. En van dans en flirt. En dus van verovering en van teleurstelling. Maar het bleek, dat die kant van het leven Dolores maar heel weinig beroerd had. Ze

had den Haag charmant gevonden, o zeker. Al had het Hollandsch klimaat haar tegen gestaan. Al miste ze in Scheveningen wat de zee van de Antillen had. Maar ze had toch den Haag mooi gevonden met haar ziertje van zuidelijk weeldemeisje. Al was dan „het vlotte leven“ langs haar heengegaan zonder haar te raken.

Was ze er te naïef kind voor gebleven? Nora kon er eigenlijk niet goed bij.... ook dat was een raadsel voor haar in Dolores. Want als die zoo eens wat meer intiemer dingen vertelde van de samenleving daar in Suriname, dan kwam het toch wel uit, dat zij waarlijk geen kind meer was in den zin van onnoozelheid, die men met naïef vaak pleegt aan te duiden. En dat ze niet als een blinde maagd door de Haagsche straten had gewandeld.

Er moest iets anders zijn.

En dat andere kwam los, dien avond dat ze dat liedje van de Para-Negers gezongen had. Nora had, na haar terugkomst uit Holland, op Batavia het uitgaansleventje voortgezet. Het leventje van vrij paviljoenmeisje. Van voor-avondvisites en na-avondontspanning. Van Zondagavonddineetjes in des Indes en dansen onder en na tafel. Van bios en schouwburg en toertjes naar Zandvoort en Priok onder tropisch maantje. Dat immer zwijgend getuige is van die lange rij van succesjes en ontzueringen, die daar voortfilmen in nooit-eindigende rij....

En er was, dien avond, juist weer.... een teleurstelling voor Nora. Waar ze heel moeilijk over praten kon met anderen. Niet met andere vrouwen. Alleen.... les extrêmes se touchent.... met Dolores.

En ze praatte daarover. Met stille fluisterstemmen.... alsof de ruischende tjemeras voor het paviljoentje het soms verder konden dragen dan noodig was.

Dolores had de banjo uit haar handen gelegd.

Nu was zij het die luisterde.

Tot Nora, een moment van zich-laten-gaan in haar vrouwenleed, het vroeg: „Jij, Dolores, ze zeggen altijd.... jullie met je zuidelijk bloed, je bent zoo warm aangelegd.... al lijkt jij soms zoo onbewogen.... Ben jij nu gelukkig? Bevredigt jou het leven... je leeft zou alleen.... zonder moeder.... je vader ver weg.... eigenlijk heb je niets hier.... dan mij,“ liet ze er met een mat lachje op volgen.

„Of.... of heb je toch iets.... dat ik nog niet weet....? Waar je op teert... iets in

De schat, die niet afneemt

den Haag... of in Suriname...? Want hier heb je het niet. Je hebt enkel maar je banjo meegebracht...."

Toen, ineens, kwam dat vreemde, stille kind los.

„Luister Nora," zei ze. En ze richtte zich een beetje van haar vouwstoeltje op. En het was of die groote, diepe oogen in dat matte, Spaansche gezichtje met dien olijfgelen tint nog grooter en dieper werden.

„Luister.... ik zal je zeggen wat ik heb.... dat jij niet hebt. Ik heb.... ook net als jij.. geen moeder aan wie ik alles zeggen kan. Je zult al wel begrepen hebben.... mijn moeder was een kleurlinge daar uit de savannah. Ik heb haar nooit gekend. En Pa heeft altijd heel ver van me geleefd. Dat kon niet anders. Ik kan je dat nu niet uitleggen. Nan en Manuel, die hebben me eigenlijk grootgebracht. Zoo komt het dat ik zoo gemakkelijk hun taal spreek.... En Neger-Engelsch. Maar opgevoed hebben die twee me niet. Dat hebben de Moravische Broeders van de School gedaan. En nu moet je luisteren.

Straks, bij dat versje van de Paras, heb ik je verteld, dat ze het zongen voor hun Granman — hun Gouverneur van toen. En ik vertelde er immers bij dat Pa gezegd had dat Hij nu in den hemel was?

Ik heb je toen even zien glimlachen bij jezelf. Je vond die uitdrukking van me iets.. ja.. hoe zal ik dat zeggen? Voor jou is dat begrip „hemel" iets.... vaags.. iets.. onbestemds. Het ligt zoo buiten je sfeer daaraan te denken. Maar als je op Het Groote Huis in Paramaribo het portret van dien man kon zien.... misschien dat je er dan iets van besefte, wat ik bedoel.

Die man had iets, waardoor hij, voor zichzelf, eigenlijk een beetje los van deze wereld leefde. Al is er nooit een Granman geweest, die zóó hard voor de West heeft gewerkt als hij. En dat „iets" maakte ook, dat hij alles kon loslaten.... zooals hij alles losgelaten heeft, toen hij zag dat het moest. O.... ik wou dat je zijn portret.... dat je zijn statue kon zien, zooals hij daar voor 't Gouvernementshuis staat....

Kijk, Nora.... van datzelfde heb ik ook iets. Voor zoover menschen je dat kunnen geven, hebben de Moravische Broeders het mij gegeven. En dat heeft me al heel jong zoo gelukkig gemaakt.... Het maakt.... dat je alle andere dingen eigenlijk maar bijzaak gaat vinden. Dat je gelukkig kunt wezen, al heb je van die dingen, die voor anderen zoo

erg veel waard zijn, maar heel weinig. Dat die veel minder je hart raken.

Ik heb jouw leventje gezien hier, Nora. Dat leventje dat je niet bevredigt. En ik weet hoe het komt. Het komt, omdat je niets hebt, dat beter is. Voor jou moeten je dans en je fuifavondjes en je flirtations je leegte vullen. En dat doen ze niet. Ik heb dat overal zoo gezien. In Suriname en in den Haag en hier.... het is overal hetzelfde. Overal zag ik, dat de menschen die niets anders hadden.... dat die hongerden naar iets beters en hoogers.... iets dat blijven zou.... dat je niet telkens weer ontglijdt. Een schat, die niet afneemt, zooals de Bijbel zegt.

Geloof je me, Nora.... dat het.... dat is in je.... wat je mist?"

Ze zat maar stil voor zich te kijken, Nora.

„Ik moet je wel gelooven... omdat ik aan jou zien.... dat het zoo is," zei ze eindelijk, nadenkend. „Hoe kom je daaraan.... hoe bereik je het, Dolores....?"

„Dat heb ik ook gevraagd, destijds. Ik vroeg het eens aan Manuel, dien zwarten reus. Die bezat dat ook.... dat van Gran-man.

En toen legde hij zijn beide zware handen op mijn hoofd en hij zei, in zijn Neger-Engelsch:

„Vragen aan Jezus, Missie. Die geeft het.""

LOEK.

